

Klima školní třídy a školy

Učení a chování žáků neprobíhá samostatně, není izolování od prostředí, ba naopak je mikrosociálním prostředím ovlivňováno.

Co to je klima školní třídy

Klima společně vytvářejí žáci stejné třídy, jejich učitele, třídu (prostor), aj. Klima třídy zahrnuje:

- a) obsahová dimenze – ustálený způsob vnímání, hodnocení a reagování všech zmíněných aktérů na to, co se ve třídě děje, co se stalo, co se očekává.... Důležité je, že klima vnímají subjektivně, ne objektivně, jaké klima je.
- b) Časová dimenze – klima je jev dlouhodobý, trvá od několika měsíců po několik let.

Učitelé si uvědomují, že každá třída se chová během výuky jinak, jinak o přestávkách, že stejná hodina např. přírodopisu je v každé třídě jiná. Stejně to je i s učitelem jako faktorem, který to klima ovlivňuje – i učitel může dát charakter klimatu jiný, nežli v dalších třídách. Klima třídy pro učitele většinou znamená „pověst třídy“.

Co ovlivňuje klima třídy (obecně)

Prostředí (řešení učebny, vybavení, vytápění, akustika...)

Atmosféra (mění se velmi rychle, je situačně podmíněna – před písemkou, po velké přestávce, po sdělení, že odpadá nějaký předmět...)

Sociální klima (dlouhodobý jev, tvoří ji všichni aktéři, chování žáků vůči sobě, přístup jejich učitelů...)

Klima školy (vesnická školy x ve městě, dobře vybavená, ...)

Konkrétní faktory a mechanismy ovlivňující klima třídy

- a) komunikační a vyučovací postupy učitele (některý učitel hodně napomíná a kritizuje, jiný naopak chválí a oceňuje, aj.). Dle typu komunikace učitele → komunikační klima podpurné nebo obranné
- b) struktura participace žáků na vyučování (jak a zda se žáci zapojují do vyučování, míra aktivity) Participace je ovlivněna: počtem žáků ve třídě, lokalizace žáků ve třídě (akční zóna), preferencí učitele k jednotlivým žákům, komunikací v závislosti na pohlavních rozdílech.
- c) Preference učitele (někoho má učitel rád víc, někoho míň, „cíloví žáci“...)
- d) Sebesplňující předpověď (domněnka o budoucím výkonu jedince se může skutečně splnit, protože učitel v ni věří, proto se k žákovi tak chová, až žák ztratí motivaci ukázat, že je jiný, takže se nakonec té domněnce podřídí...a učitel zajásá, že to přeci od začátku věděl)
- e) Klima školy (prostředí, ve kterém je škola – vesnice, město, spolupráce učitelů navzájem, chování vedení školy k pedagogům, vybavení školy...)